

บทความรับเชิญ

แสวงหาปรัชญาอารยันด้วยภูมิปัญญาไทย

โดย ศาสตราจารย์กิริติ บุญเจือ (ราชบัณฑิต)*

ปัญหา

เรายังไม่มีหน่วยงานใดดูแลอารยธรรมไทย (The Thai Civilization) เรามีกระทรวงวัฒนธรรมไทยเพื่อดูแลวัฒนธรรมไทย และเราก็พูดกันแต่วัฒนธรรมไทยซึ่งเป็นเพียงการแสดงออกในระดับผิวพื้นของอารยธรรมที่ควรจะมีและควรได้รับการทะนุบำรุงอย่างดี เพื่อให้การแสดงออกในระดับวัฒนธรรมจะได้มีความหมายมากกว่าที่เป็นอยู่

อารยธรรมมาจากไหน ตอบได้ไม่ยากกว่าอารยธรรมมาจากการสร้างสรรค์ของภูมิปัญญา อารยธรรมไทยก็ต้องออกมาจากการสร้างสรรค์ของภูมิปัญญาไทย คำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นผลจากภูมิปัญญาอินเดีย เป็นส่วนหนึ่งของอารยธรรมอินเดีย แต่เรามีภูมิปัญญาพอที่จะรับเอามานับถือเป็นศาสนาประจำชาติ อารยธรรมไทยจึงอยู่ที่มีภูมิปัญญาพอที่จะเห็นคุณค่าของคำสอนเหล่านั้นและมีเหตุผลของเราเองที่ยึดเอาเป็นสัจธรรมที่พึงอย่างเป็นล่ำเป็นสัน เหตุเพราะอะไร ช่วยกันค้นหาออกมาให้ได้ นั่นเป็นอารยธรรมของเรา พึงรักษาไว้เป็นสมบัติประจำชาติตลอดกาล และแสวงหาต่อยอดต่อไป แล้วแต่ว่าใครจะมีปัญญาค้นหาอะไรต่อไปอย่างสืบเนื่องหรือไม่สืบเนื่องตามอัธยาศัย หากได้ตั้งคำถามขึ้นไว้ก่อนแล้วพยายามหาคำตอบโดยไม่จำนนต่อข้อโต้แย้งใดๆ ที่มาจากมุมใดของโลกก็ตาม นั่นแหละจึงเป็นปรัชญาไทยที่ออกมาจากภูมิปัญญาไทยและเป็นส่วนหนึ่งของอารยธรรมมรดกตกทอดของไทยจากรุ่นสู่รุ่น น่าเสียดายที่ได้เห็นช่องโหว่ในความสำนึกของปัญญาไทยที่ย่อมรับว่าตนเองมีอารยธรรมไทยที่เกิดจากภูมิปัญญาไทย ก็อยากจะลองกำหนดดูว่าอารยธรรมไทยควรเริ่มต้นตั้งแต่จุดใด ก็รู้สึกว่าจะจับจากหลักฐานเท่าที่รู้ได้จากการใช้ภาษา

ไทยซึ่งถือว่าเป็นผลผลิตของปัญญาไทยตั้งแต่เริ่มใช้ภาษาไทยแยกจากภาษาอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในมนุษยชาติ ซึ่งก็หมายความว่าตั้งแต่บรรพบุรุษไทยที่ใช้ภาษาไทยมาแต่ต้นก่อนที่จะรับอิทธิพลจากภาษาสันสกฤตที่มากับการรับนับถือศาสนาพราหมณ์และศาสนาพุทธนิกายมหายาน อิทธิพลต่อมาจากภาษาบาลีที่มากับการรับนับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาท ภาษาบาลีและสันสกฤตเป็นภาษาพี่น้องกันในตระกูลภาษาอารยัน (The Aryan Family of Languages) จึงมีโครงสร้างไวยากรณ์ที่เหมือนกันมากที่สุดและคำศัพท์ก็เพี้ยนกันเพียงนิดๆ เท่านั้น คือ ความหมายของคำขึ้นกับบริบทที่ดีที่แจกรูปปลายคำโดยไม่คำนึงถึงเสียงวรรณยุกต์ของคำและตำแหน่งที่ตั้งของคำ ส่วนภาษาไทยเป็นภาษาในตระกูลอัลไต (The Altai Family of Languages) อิทธิพลของภาษาอารยันในภาษาไทยมีเพียงการช่วยเพิ่มศัพท์ให้แก่ภาษาไทยทำให้ภาษาไทยมีศัพท์ใช้มากขึ้น แต่ภูมิปัญญาไทยก็แสดงออกให้เห็นชัดเจนว่า ได้ดัดแปลงศัพท์อารยันจนกลายเป็นคำไทยอัลไต คือเพิ่มวรรณยุกต์ให้ออกเสียงได้อย่างคำไทยโดยไม่ขัดขึ้น ทั้งยังกำหนดที่ตั้งในประโยคให้ตามความต้องการของไวยากรณ์ไทย ไม่ปล่อยให้ยู่ยู่สะเปะสะปะเหมือนอย่างที่เคยอยู่ในประโยคตามไวยากรณ์อารยัน อย่างเช่น ตามไวยากรณ์อารยัน จะพูดว่า ฉันกินข้าว หรือข้าวกินฉัน หรือกินฉันข้าว หรือกินฉันข้าว จะสลับที่อย่างไรก็มีความหมายเหมือนกัน เพราะความหมายอยู่ที่บริบทดีที่จะกำหนดให้ข้าวเป็นประธานหรือกรรม กำหนดแน่นอนตายตัวแล้วก็ปล่อยออกสู่ประโยคอย่างตามใจ คำที่มีบริบทดีประธานจะอยู่ตรงไหน

* ราชบัณฑิตสาขาปรัชญา เจริญญชฎีมาลา เข็มศิลปวิทยาประจำปี 2560 สาขาจริยศาสตร์

ก็เป็นประธานอยู่วันยังค่ำ ไม่ต้องเป็นห่วงว่าใครจะมาแย่งหน้าที่ ผิดกับภาษาอัลไตที่การอยู่หน้ากรียาต้องเป็นประธานอยู่วันยังค่ำโดยไม่จำเป็นต้องมีวิภคณ์กำกับ ทำให้วิภคณ์หมดความจำเป็น ภูมิปัญญาลาวตัดออกหมดเลยเพื่อไม่เปลืองความจำ แต่ก็มีจุดอ่อนที่ทำให้มีคำพ้องเสียงมากเกินไป ภูมิปัญญาไทยเลี่ยงปัญหาโดยการใส่การันต์ส่วนวิภคณ์ที่ต้องเก็บไว้บ้างเพื่อลดคำพ้องเสียง แต่ก็ยอมให้เปลืองความจำส่วนหนึ่งมาใช้จำว่าคำพ้องเสียงมีความหมายต่างกันที่มีการันต์หรือไม่มี ถ้ามีก็มีการันต์อะไร ก็นับว่าใช้ภูมิปัญญาด้วยกันทั้ง 2 ฝ่าย เราไม่ว่ากัน แต่ขอรับรองอย่าหยุดอยู่แค่นั้น ควรสืบสานต่อด้วยการสร้างปรัชญาเพื่อเป็นฐานสร้างอารยธรรมประจำชาติขึ้นมาด้วย ไม่ว่าจะเป็อารยธรรมไทย หรืออารยธรรมลาว หรือจะร่วมแรงร่วมใจกันสร้างอารยธรรมสุวรรณภูมิด้วยก็ยิ่งดี

บทบาทของภาษา

ภาษา คือ เครื่องมือสื่อสาร สาระมาจากสาระซึ่งแปลว่าเนื้อหา (content) ซึ่งอาจจะเป็นความรู้ (knowledge) อารมณ์ (emotion) และตรรกะ (logic)

ความรู้ อาจจะเป็น ความรู้ ที่ ประเมิน จาก สมรรถนะ ของ ประสาทสัมผัส (sense) ไตสัมผัสหนึ่งตรงๆ เป็นความรู้ทางผัสสะ (sensation) ระดับข้อเท็จจริง (fact) ซึ่งเป็นความรู้เฉพาะกรณี (case by case) ยังไม่มีการแทรกแซงของปัญญา หรือเป็นความรู้ที่ประเมินโดยสมรรถนะของปัญญาระดับต่ำสุดที่เรียกว่าสัญชาน (perception) ได้ผลออกมาเป็นข้อเท็จจริงระดับสัญชาน (perceptive fact) เป็นความรู้ระดับข้อมูล (data) ซึ่งเป็นความรู้เฉพาะหน่วย (knowledge of the particular ซึ่งถ้าเป็นบุคคลก็เรียกว่า individual) เป็นผลจากการที่ปัญญาจำข้อเท็จจริงได้จากหลายๆ ผัสสะในสิ่งมีอยู่หน่วยเดียวกันแล้วก็ประเมินได้ว่าหน่วยนั้นมีจริงหรือไม่จริง (แต่มีในจินตนาการเท่านั้น ประเมินแล้วก็เก็บไว้เป็นข้อมูล (data) ในฐานความจำอย่างมีความสุข อาจจะเป็นข้อมูลที่แน่ใจได้ว่ามีอยู่จริงเป็นตัวเป็นตนในโลกของความเป็นจริง (real existence) หรือมีอยู่ในจินตนาการของปัญญาเท่านั้นก็ได้ โดยที่ปัญญาแต่ละดวงจะรู้สำหรับตนว่าเป็นความเป็นจริงประเภทไหน อาจจะมีความรู้สึกว่าแน่ใจก็ได้หรือไม่แน่ใจก็ได้ ไม่แน่ใจในระดับเป็นไปได้ (possible) หรือน่าจะเป็น (probable) ก็ได้ ซึ่งปัญญาเก็บไว้ในฐานของความจำระดับสัญชาน

เมื่อมีความจำระดับสัญชานตั้งแต่ 2 กรณีขึ้นไปและรู้สึกว่ามีมากพอสมควรแก่ความสนใจที่จะทำการในขั้นต่อไป เพราะสังเกตว่ามีส่วนเหมือนกันและส่วนต่างกัน จึงแยกเอาส่วนเหมือนมาเก็บเอาไว้ในความจำอีกฐานหนึ่ง อันเป็นฐานความจำของความรู้ระดับสากล (knowledge of the universal) เพื่อเป็นแม่แบบเทียบกับประสบการณ์ใหม่ๆ ว่ากรณีใดเข้าข่ายสากลเพื่อย้ำความถูกต้องที่เก็บไว้เป็นความรู้สากล หากไม่ถูกต้องก็ปรับต่อไปจนเชื่อได้ว่าถูกต้อง ปัญญามนุษย์มีสัญชานชอบทำการเช่นนี้อย่างมีความสุข มากน้อยและรวดเร็วต่างกันวัดกันเป็นไอคิวของแต่ละคน ปัญญาเก็บไว้ในฐานความจำระดับความรู้สากล

ถึงตอนนี้ต้องสมมุติว่าในฐานความจำของปัญญาจะต้องมีความรู้ระดับสากลจากผลงานของสัญชานอย่างน้อย 1 หน่วยและในฐานความจำของปัญญาเดียวกันต้องมีความรู้ระดับข้อมูลจำนวนหนึ่ง (อย่างน้อย 1 หน่วย หากปัญญาที่มีความสนใจทำการต่อไปก็จะเอา 2 หน่วยมาเปรียบเทียบกัน (2 หน่วยดังกล่าวอาจมาจากฐานความจำสากลและ 1 หน่วยจากฐานความจำเฉพาะหน่วยก็ได้ แต่จะเอาทั้ง 2 หน่วยจากฐานความจำเฉพาะหน่วยไม่ได้ คือ ขึ้นเอาไปก็ทำอะไรต่อไม่ได้ทุกอย่างจะยังคงเดิม ไม่ได้ความรู้อะไรเพิ่ม) ผลของการเปรียบเทียบก็คือ ได้ความรู้ว่า หน่วยหนึ่งเป็นหรือไม่เป็นส่วนหนึ่งของอีกหน่วยหนึ่ง ถือว่าปัญญาสามารถทำการตัดสินใจสำเร็จ 1 ครั้ง ได้ความรู้ระดับความเข้าใจ (understanding) ซึ่งประเมินได้ว่ามีความจริงหรือความเท็จ (truth or falsity) ครั้นประเมินได้แต่ละครั้งก็มีความสุข และเก็บไว้ในฐานความจำระดับความจริงอย่างมีความสุข

ปัญญาไม่ยอมหยุดยังอยู่แค่นี้ แต่ยังทำการต่อไปด้วยพลังของปัญญา (เทียบ the Will-to-power ของโซเพนฮาวเออร์) จนปัญญาที่มีความมั่นใจในความแน่นอนของความจริง (conviction of certainty of truth) และมีความสุขกับมัน มันเป็นความสุขบริสุทธิ์ของปัญญา เพราะปัญญามั่นใจว่าไม่มีทางจะเป็นอย่างอื่น ความจริงที่ไ้ระดับนี้เรียกว่า logical truth (ความจริงเชิงตรรกะ) บางทีก็นิยมเรียกว่าตรรกะ (the logic) ของแต่ละคนที่เข้าถึงภาษาบาลีและสันสกฤตเรียกเหมือนกันว่า ตลตา (แปลเป็นภาษาไทยว่ามั่นเป็นเช่นนั้นแล พระพุทธเจ้าจึงได้รับพระสมณนามว่าพระตลาคต (ผู้ได้ไปแล้วเช่นนั้นแล) และความสุขระดับของพระองค์ได้ชื่อว่าปรมมังสุขัง) ภาษาละติน

เรียกความจริงนี้ว่า haecceitas และความสุขที่ได้รับว่า beatitudo ภาษากรีกเรียกว่า autostateia และความสุขที่ได้รับว่า eudaimonia ทั้ง 4 ภาษาที่ยกขึ้นมาเปรียบเทียบกับนี้อยู่ในกลุ่มภาษาอารยันด้วยกัน มีโครงสร้างไวยากรณ์แบบเดียวกัน แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าคำใกล้เคียงกันจะต้องมีความหมายเท่ากันทุกประการ

การวิเคราะห์บทบาทของภาษาตามที่ประมวลมาข้างต้น เดินตามแนวคิดของเฟอร์ดินองต์ เดอ โซสซูร์ (Ferdinand de Saussure 1857-1913) นักภาษาศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญภาษาอารยันชาวสวิสภาคภาษาฝรั่งเศสแห่งเมืองเจเนวา มีชื่อเสียงจากการเป็นผู้นำหน้าการค้นคว้าภาษาต่างๆ ของมนุษย์เอามาเปรียบเทียบกัน แล้วพยายามสืบสาวประวัติการเปลี่ยนแปลงของแต่ละภาษาที่สนใจจนสามารถเห็นความเหมือนความต่างและอิทธิพลต่อกัน เป็นเหตุให้มีการศึกษาเรื่องนี้ต่อมาอย่างกว้างขวาง ต่อมามีปัญหาขึ้นมาว่า เมื่อเปรียบเทียบไปเรื่อยๆ แล้วจะได้อะไร คำตอบของโซสซูร์สรุปย่อได้ว่า โครงสร้างร่วมของภาษาต่างๆ ของมนุษยชาติทุกภาษามีโครงสร้างเดียวกันซึ่งคงตัว เป็นความเป็นจริงนิรันดร์ เพราะมาจากธรรมชาติของมนุษย์ ผู้มีปัญญาที่มีแบบแผนความคิดแบบเดียวกัน เรียกว่า ไวยากรณ์ระดับลึก (deep grammar) ไวยากรณ์อื่นๆ ที่เพี้ยนหรือเพิ่มเติมขึ้นจากนี้เรียกว่าไวยากรณ์ระดับผิวพื้น (superficial grammar) เมื่อโซสซูร์จับประเด็นจุดนี้ได้แล้วก็ได้พยายามหาข้อมูลและคำอธิบายชี้แจงเพื่อยืนยันทฤษฎีของตน ไม่ทันได้เขียนได้แต่แสดงความคิดเห็นในชั่วโมงสอน หลังจากมรณกรรมลูกศิษย์ 2 คนช่วยกันเรียบเรียงจากคำบรรยายออกมาเป็นหนังสือสำคัญเล่มหนึ่งของลัทธิโครงสร้างชื่อว่า Course in General Linguistics (1916) ซึ่งยืนยันว่าทุกภาษาของมนุษย์มีโครงสร้างหลักอันเดียวกัน เรียกว่าไวยากรณ์ระดับลึก ความหมายของภาษามีพื้นฐานมาจากโครงสร้างหลัก ดังกล่าว

ความหมายที่ถูกต้องจึงมีความหมายตายตัวตามทีโครงสร้างหลักกำหนด ภาษาหลักจึงเป็นภาษาอุดมคติของมนุษยชาติ ส่วนภาษาที่ใช้จริงนั้นจะได้ความจริงก็ต้องเทียบกับความหมายตามภาษาหลัก ทำให้นักปรัชญาต้องเอาความคิดปรัชญาจากโครงสร้างภาษาหลักเป็นหลักเทียบ อย่างไรก็ตามภาษาตามไวยากรณ์ระดับลึกคงมีแต่โครงสร้างไม่มีเนื้อหา ภาษาในตระกูลอารยันเท่าที่เก็บรักษาไว้ได้ในปัจจุบัน (ภาษาบาลี สันสกฤต กรีกโบราณ และ

ละติน) ร่วมกันแสดงไวยากรณ์ระดับลึกได้ดีที่สุด จึงให้ความหมายและความจริงตามเกณฑ์ของปัญญามนุษย์ได้ดีที่สุด (กิริติ บุญเจือ, 2546, ปรัชญาอารยธรรมวิวัตของมนุษยชาติ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, หน้า 307, 346)

บทบาทของภาษาอารยัน

โซสซูร์ได้วิเคราะห์ว่าทฤษฎี (discourse) ของภาษามนุษย์ที่มีใช้และรู้ว่ามีการใช้ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ประมาณ 4000 ภาษาหลัก (คือไม่นับ dialect ที่ผิดเพี้ยนจากภาษาหลักให้เป็นอีก 1 ภาษา) สรุปว่าทุกภาษามีองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ 1. La Grammaire หรือไวยากรณ์ระดับลึก (Deep Grammar) อันเป็นโครงสร้างที่ออกมาจากความเข้าใจหรือทำให้เกิดความเข้าใจของปัญญามนุษย์ซึ่งโซสซูร์เชื่อเหมือนซาคเชอริส (Socrates) ว่าเหมือนกันทุกคนที่ปัญญาทำงานได้ตามปกติ และเป็นเหตุผลให้เข้าใจได้ว่าทุกภาษาของมนุษย์สามารถแปลไปมาหาสู่กันอย่างเข้าใจกันได้ ทั้งๆ ที่มีไวยากรณ์และหลักภาษาที่ใช้จริงต่างๆ ไม่เหมือนกัน 2. La Langue หรือไวยากรณ์ระดับผิวพื้นอันเป็นหลักการใช้ภาษาที่แต่ละภาษากำหนดขึ้นส่วนมากโดยการพร้อมใจของเจ้าของภาษาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ซึ่งโซสซูร์มองว่าเป็นการขยายผลจาก ไวยากรณ์ระดับลึก ด้วยเทคนิคอารมณ์ศิลป์ของผู้ใช้ภาษานั้นๆ พร้อมใจกันเรื่อยมา 3. La Parole หรือวาทกรรม (discourse) อันเป็นระเบียบการใช้คำในภาษานั้นๆ ที่ยอมรับกันว่าถูกต้องไพเราะ มีวาทศิลป์ในการใช้ภาษาแต่ละครั้งเพื่อสื่อให้ผู้รับสื่อได้รับความหมาย ความเข้าใจ อารมณ์ และความน่าเชื่อถือตามเจตนา หรือเกินเจตนาของผู้สื่อแต่ละครั้ง

นิยามอย่างนี้คงไม่สร้างองค์ความรู้อะไรมากนักสำหรับผู้อ่านนอกวงการศึกษา จึงขอสร้างสถานการณ์ประกอบให้พอเข้าใจในเบื้องต้นเพื่อติดตามผลงานวิจัยนี้ต่อไป ดังต่อไปนี้ เช่น ผมมีข้อมูลว่าเจ้าต่างวังในสนามโดยมีฐานความรู้ว่าเจ้าต่างเป็นสุนัขตัวหนึ่ง และต้องการให้ผู้ฟังรับรู้อย่างกว้างๆ ว่ามีสุนัขตัวหนึ่งกำลังวิ่งอยู่ในสนาม โซสซูร์วิเคราะห์ทันทีว่าผมมีสัญชาตญาณมนุษย์ในระดับลึกกว่าส่วนหนึ่งของความเป็นจริง คือ สุนัขเป็นสิ่งที่มิได้อยู่จริง รวมถึงเจ้าต่างด้วยที่เป็นสุนัขตัวหนึ่งที่กำลังวิ่งอยู่ในสนาม แต่มันก็เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งทั้งหลายที่มีอยู่ (= ฝ) ผมแน่ใจว่าเพื่อนของผมมีปัญหาและมีฐานความรู้ในเรื่องนี้ตรงกับ

ของผม (นั่นแสดงว่าผมและเพื่อนมีไวยากรณ์ระดับลึกพร้อมอยู่ในปัญญา ผมเลือกใช้ภาษาไทยที่มีคำว่าวิ่ง ที่หมายถึงอากัปภิกิริยาของสิ่งที่มีจริงหลายๆ สิ่งนอกเหนือไปจากสุนัขทั้งหลาย ผมจึงไม่ต้องพูดให้ตรงกับไวยากรณ์ระดับลึกอย่างในภาษาอังกฤษว่า The dog is running ซึ่งเป็นวาทกรรมในภาษาอารยันทั้งหลายแต่ไม่ใช่วาทกรรมของภาษากลุ่มอินไต (Altai Languages) อย่างภาษาไทย และก็คือความหมายได้อย่างวาทกรรมภาษาอังกฤษตั้งได้ยกมาข้างต้น เราพูดว่า “สุนัขวิ่งในสนาม” ก็เข้าใจได้ตามวาทกรรมอารยันว่า “The dog is running in the field” และเราก็เข้าใจได้อย่างชาวอารยันทั้งหลายที่พูดแบบอารยัน เทคนิคการใช้ภาษาระดับนี้แหละ คือ Parole หรือเทคนิคการเลือกใช้คำในภาษาไทยตามหลักการใช้คำไทย ในหลักการใช้ภาษาไทยซึ่งจะพูดตามหลักการใช้คำในภาษาอังกฤษไม่ได้ว่าสุนัขเป็นสิ่งวิ่งในสนาม เพราะหลักการใช้คำในแต่ละภาษาต้องเคารพกติกา หรือ La Parole (discourse) ที่กำหนดเป็นระเบียบการใช้คำของแต่ละภาษา และแต่ละภาษาก็อาจจะกำหนดได้ต่างกันตามธรรมเนียมการใช้ภาษาของแต่ละภาษา แต่ต้องไม่ขัดต่อ La Grammaire (deep grammar) ซึ่งเป็นธรรมนูญกลางของทุกภาษา ส่วน La Langue ซึ่งเป็นเหมือนกฎหมายท้องถิ่นอาจประกาศเป็นข้อยกเว้นได้ตามแต่จะเห็นควรด้วยเหตุผลแห่งเทคนิคหรือสุนทรียภาพ ธรรมนูญกลางนี้แหละที่จำเป็น ขาดไม่ได้ เพราะเป็นหลักค้ำประกันให้ทุกภาษามีความหมายได้ตรงกัน และในบรรดาความหมายที่ตรงกันนี้มีส่วนหนึ่งที่เป็นตรรกะ (Logic) คือ ถ้าไม่คิดก็แล้วไป แต่ถ้าคิดจนเข้าใจว่าหมายถึงอะไรแล้วจะต้องยอมรับว่าจริงเรื่องนี้ได้มีผู้พยายามปฏิเสธมาแล้วโดยอ้างว่าเป็นความพร้อมใจ (convention) บ้าง หรือเป็นความอ่อนแอเชิงจิตวิทยาบ้าง แต่ก็ถูกซาคเรอติสตอนจนมุมมาหมดแล้วไปไม่รอดสักเรื่อง เพลโทว์ (Plato) จึงพยายามรับรองว่าต้องมีจริงเพราะมีโลกแห่งมโนคติ (The World of Ideas) ค้ำประกัน แต่ก็หาอะไรมารับรองทฤษฎีโลกแห่งมโนคติไม่ได้ นอกจากศรัทธาทางศาสนาของเพลโทว์เอง แอริสโตเติล (Aristotle) รับรองด้วยการวิเคราะห์การทำงานของปัญญาที่แสดงออกในไวยากรณ์ภาษากรีก ซึ่งรับรองได้ว่าผู้ใช้สามัญสำนึกอย่างซื่อสัตย์ต่อตนเองย่อมไม่อาจปฏิเสธได้อย่างสนิทใจ และในที่สุดก็จะถูกตอนจนมุมด้วยวิภาษวิธี

ของซาคเรอติส (Socratic Dialectic Method) จนได้เพราะสามัญชนทั้งหลายที่คิดอย่างปกติไม่วิปลาสแล้วก็ยอมเห็นพ้องต้องกัน โซซซุร์ชขยายผลต่อไปว่าภาษาอารยันโบราณทั้งหลายก็คิดได้อย่างภาษากรีก จึงได้เสนอว่าภาษาอารยันทั้งหลายที่ยังไม่เพี้ยนจนเกินไป ล้วนแต่มีไวยากรณ์ที่ใกล้เคียงกับไวยากรณ์ระดับลึกมากที่สุด ที่ว่ารักษาไวยากรณ์ระดับลึกได้มากที่สุดนั้นก็หมายความว่ายังคงรักษารูปแบบไวยากรณ์ระดับลึกไว้เต็มรูปแบบอย่างมองผิวเผินก็เห็นได้ เพียงแต่มีเทคนิคสร้างรูปแบบหลายๆ รูปแบบเพื่อแสดงรูปแบบแท้ที่มีเพียงรูปแบบเดียวในไวยากรณ์ระดับลึก เรื่องนี้ยังสังเกตได้ชัดเจนในไวยากรณ์และระเบียบการใช้คำของภาษาบาลี สันสกฤต และ ภาษากรีก ละติน และทั้ง 4 ภาษาดังกล่าวนี้นี้ เมื่อกล่าวถึงความจริงที่เป็นตรรกะก็มีน้ำหนักให้เชื่อราวกับเป็นผลจากการตรัสรู้เฉพาะเรื่อง ไม่ใช่ในทุกเรื่องตามที่ผู้ศรัทธาเชื่อในฐานะเป็นศาสนาของศาสนาใดศาสนาหนึ่ง

บทบาทของปรัชญาอารยัน

นักปรัชญาไม่ใช่ผู้รู้ทุกเรื่องที่เป็นความรู้และไม่จำเป็นต้องเชื่อทุกเรื่องที่ตนรู้ และไม่จำเป็นต้องมีศรัทธาต่อทุกเรื่องที่ตนเชื่อ แต่เป็นผู้สนใจรู้หลักการที่ครอบคลุมทุกเรื่องที่ควรรู้ จึงมีความสนใจเป็นพิเศษที่จะวิเคราะห์เรื่องลึกกลับให้พอเข้าใจได้บ้างโดยชี้แจงได้ว่าเพราะเหตุใด จึงรู้มากกว่านั้นไม่ได้ วิเคราะห์เรื่องเข้าใจยากให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์แล้วก็ประเมินค่าความจริง ค่าความดี ค่าความสุข ทั้งนี้โดยที่นักปรัชญาไม่จำเป็นต้องมีเนื้อหาความรู้เป็นของตนเอง มีแต่วิธีวิเคราะห์เชิงปรัชญา (philosophical analysis) ประเมินคุณค่าทางปรัชญา เรียกว่าวิจักษ์ (philosophical appreciation) และชี้แนะการใช้ประโยชน์เรียกว่าวิธานเชิงปรัชญา (philosophical application) นักปรัชญาอาจจะจับประเด็นที่เป็นเนื้อหาของคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สัมคมศาสตร์ เทคโนโลยี และอะไรก็ได้ที่น่าสนใจโดยใครก็ได้ สักคนเดียวก็ยังได้ สรุปออกมาเป็นข้อคิดที่น่าสนใจโดยใครก็ได้ และใครจะนำเอาไปต่อยอดอย่างไรก็ได้ จึงเหมาะที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้คิด (stimulator, cathalizer, reactioner) ในวงการวิจัยอย่างเช่นวารสารเช่นนี้

ภาษาอารยันกับอารยธรรมไทย

ปรัชญาอารยัน หรือปรัชญาที่แฝงอยู่ในภาษาอารยันมีประเด็นน่าสนใจที่จะต้องขยายออกไป เพราะสำหรับคนไทยใช้ภาษาไทยที่ไม่อยู่ในกลุ่มภาษาอารยัน แต่ต้องใช้ภาษาบาลีเป็นภาษาศาสนา ต้องใช้ภาษาสันสกฤตเป็นภาษาศิลปะ ใช้ภาษากรีกและละตินเป็นภาษาเทคโนโลยีผ่านทางภาษาอังกฤษ การเข้าถึงตระกูลที่แฝงอยู่ในภาษาอารยันจึงมีส่วนสร้างวัฒนธรรมไทยอย่างเป็นนัยยะ เพราะเราต้องเอาคำอารยันมาใช้ในภาษาของเราตามไวยากรณ์และหลักภาษาไทย เราต้องจัดระเบียบให้มีอารยธรรมไทยเป็นฐานของวัฒนธรรมไทย ต้องใช้เทคนิคการจัดระเบียบสังคมไทยที่จำเป็นต้องมีอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนให้ได้ เพื่อขจัดความสับสนอลหม่านที่ปรากฏในปัจจุบันและที่จะมีขึ้นต่อไปในอนาคต

สรุป

ภาษาไทยของเราเอื้อต่อการสร้างสรรค์ศิลปะและสุนทรียะโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยภาษาอื่น เรามีภาษาอังกฤษช่วยให้เข้าถึงเทคนิคต่างๆ ได้อย่างสะดวกสบายไม่ขัดเขิน เพราะนักเทคนิคของเราใช้ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการได้อย่างคล่องแคล่วไม่แพ้เจ้าของภาษา เรามีภาษาบาลีช่วยให้เข้าถึงไวยากรณ์ระดับลึกซึ่งจำเป็นจะต้องศึกษาเรื่องนี้กันอย่างจริงจังโดยอาศัยประสบการณ์จากภาษาสันสกฤต กรีก ละตินช่วยนำร่องด้วยก็น่าจะสมบูรณ์แบบตามการค้นพบของโซสซูร์ชาวสวิสเซอร์แลนด์แห่งทะเลสาบเจเนวาซึ่งเป็นทะเลสาบของเมืองโลซานที่สร้างผู้มีคุณภาพสุขุมลึกซึ้งจำนวนมาก รวมทั้งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหามกุฏมิตถ์บรมนาถบพิตรรัชกาลที่ 9 แห่งจักรีวงศ์ของเรา

บรรณานุกรม

กิริติ บุญเจือ (2560). ชุดปรัชญาสวนสุนันทา 10 เล่ม. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาปรัชญาและจริยศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2560.